

Постановление № 178 от 23 юли 2004 г. за приемане на Наредба за изискванията към бутилираните натурални минерални, изворни и трапезни води, предназначени за питейни цели

**ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 178
ОТ 23 ЮЛИ 2004 Г.**

за приемане на Наредба за изискванията към бутилираните натурални минерални, изворни и трапезни води, предназначени за питейни цели

МИНИСТЕРСКИЯТ СЪВЕТ
ПОСТАНОВИ:

Член единствен. Приема Наредба за изискванията към бутилираните натурални минерални, изворни и трапезни води, предназначени за питейни цели.

За министър-председател:
Лидия Шулева
За главен секретар на Министерския съвет:
Галина Маринска

НАРЕДБА

за изискванията към бутилираните натурални минерални, изворни и трапезни води, предназначени за питейни цели

Глава първа

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) С наредбата се определят изискванията към бутилираните натурални минерални, изворни и трапезни води, предназначени за питейни цели, условията и редът за използване на методите за обработка на натуралните минерални и изворни води и за внос на минерални води.

(2) Наредбата не се прилага за:

1. минерални води, които се използват за балнеолечение;
2. минерални води, чийто състав позволява използването им само за лечебни цели;
3. бутилирани води, предназначени за износ;
4. бутилирани води, към които са добавени ароматични продукти, подсладители, оцветители и други хранителни добавки по смисъла на Наредба № 15 от 2002 г. за изискванията към използване на ароматични продукти в храните (ДВ, бр. 70 от 2002 г.) и Наредба № 8 от 2002 г. за изискванията към използване на добавки в храните (ДВ, бр. 44 от 2002 г.), с изключение на посочените в чл. 10, ал. 2.

Чл. 2. (1) Бутилирана вода е натурална минерална, изворна или трапезна вода, предназначена за питейна употреба, поставена в бутилка или друг вид готови потребителски опаковки.

(2) Наименованията, които се използват за бутилираните води, са:

1. "натурална минерална вода" - за минерална вода, която произхожда от подземен воден обект (находище), добива се от един или повече естествени извори или изкуствено изградени водоземни съоръжения, има строго определен и постоянен (в рамките на естествените колебания) дебит, температура, минерален състав, съдържание на микроелементи и други компоненти, които ѝ придават специфични свойства и я отличават от обикновената питейна вода; по смисъла на чл. 6, ал. 4 и 5 е микробиологично безопасна, първоначалната ѝ чистота и състав остават непроменени поради дълбокия ѝ подземен произход и защитеност срещу замърсяване на водния обект, от който произхожда, и при производството ѝ са спазени изискванията на наредбата;
 2. "изворна вода" - за вода, която произхожда от подземен воден обект, който не е находище на минерална вода, добива се от един или повече естествени извори или изкуствено изградени водоземни съоръжения, физико-химични, химични и радиологични показатели е подходяща за питейна употреба в нейното натурално състояние, при производството ѝ са спазени изискванията на наредбата и се бутилира в района на водоизточника в предприятие, свързано с директна тръбопроводна връзка с водоизточника;
 3. "трапезна вода" - за всяка вода от подземен или повърхностен водоизточник, третирана или нетретирана, която отговаря на изискванията на Наредба № 9 от 2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели (ДВ, бр. 30 от 2001 г.), но не отговаря на изискванията за натурална минерална или изворна вода и при производството ѝ са спазени изискванията на наредбата;
 4. "натурална минерална вода - естествено газирана" - за минерална вода, която в природното си състояние съдържа въглероден диоксид, като количеството му, съдържащо се в бутилираната вода, независимо от това дали е прилагана декантация или не, е същото (в рамките на обичайните граници на отклонение), както във водата при водоизточника; в това определение се включват и натуралните минерални води, при които повторно е въведен въглероден диоксид, произхождащ от същия водоизточник, в количество равно на това, което е отделено в хода на техническите операции при бутилирането;
 5. "натурална минерална вода - догазирана с газ от водоизточника" - за минерална вода, която е газирана допълнително с въглероден диоксид, произхождащ от същия водоизточник, и количеството му, съдържащо се в бутилираната вода, независимо от това дали е прилагана декантация или не, е по-голямо от това във водата от водоизточника;
 6. "натурална минерална вода - газирана" - за минерална вода, която съдържа въглероден диоксид, който е разтворен допълнително във водата и не произхожда от водоизточника, от който е водата;
 7. "натурална минерална вода - напълно дегазирана" или "натурална минерална вода - частично дегазирана" - за минерална вода, която при бутилирането е преминала съответната обработка по чл. 15, т. 2;
 8. "изворна вода - газирана" или "трапезна вода - газирана" - за изворна или трапезна вода, в която изкуствено е добавен въглероден диоксид, който се отделя спонтанно и видимо при нормална температура и налягане;
 9. "сода" - за газирана трапезна вода, която съдържа допълнително прибавен натриев хидрогенкарбонат повече от 570 mg/l.
- (3) Забранява се пускането на пазара на бутилирани води с други наименования освен посочените в ал. 2.

Чл. 3. (1) Министърът на здравеопазването утвърждава със заповед списък на натуралните минерални води, които отговарят на изискванията на наредбата.

(2) Заповедта по ал. 1, придружена със списъка, се обнародва в "Държавен вестник".

Глава втора

ИЗИСКВАНИЯ КЪМ НАТУРАЛНИТЕ МИНЕРАЛНИ, ИЗВОРНИ И ТРАПЕЗНИ ВОДИ, ПРЕДНАЗНАЧЕНИ ЗА ПИТЕЙНИ ЦЕЛИ

Раздел I

Изисквания към натуралните минерални води

Чл. 4. Бутилиране и пускане на пазара на натурална минерална вода се извършва, при условие че са спазени следните изисквания:

1. минералната вода е определена като такава по реда на Закона за водите;
2. за минералната вода е предоставено право на ползване чрез концесия за бутилиране на минерални води по реда на Закона за концесиите или Закона за общинската собственост при изпълнение на изискванията на Закона за водите;
3. режимът и условията на добиване на минералната вода са постоянни и не водят до промяна на физико-химичните, химичните, радиологичните и микробиологичните качества на водата, запазват нейните специфични характеристики и предотвратяват замърсяването ѝ;
4. водовземните съоръжения и съоръженията за транспортиране и съхраняване на минералната вода отговарят на действащите санитарно-технически изисквания и са изградени от материали, които не променят физико-химичните, химичните, радиологичните и микробиологичните качества на водата, запазват нейните специфични характеристики и предотвратяват замърсяването ѝ;
5. за водовземното съоръжение има установена санитарно-охранителна зона;
6. за минералната вода от конкретното водовземно съоръжение има издаден сертификат по реда на чл. 5;
7. водата се довежда до бутилиращото предприятие, изградено в района на водоизточника, чрез директна тръбопроводна връзка.

Чл. 5. (1) Министърът на здравеопазването издава сертификат, който удостоверява, че по произход, състав и свойства минералната вода е подходяща за бутилиране за питейни цели. Сертификатът се издава по образец съгласно приложение № 1.

(2) Сертификатът по ал. 1 се издава на основата на анализи и заключения от проведените съобразно приложение № 2 проучвания за:

1. хидрогеоложките условия и експлоатационните характеристики на находището на минералната вода;
2. физичните характеристики, физико-химичните, химичните, радиологичните и микробиологичните качества на минералната вода;
3. фармакологичното, физиологичното и клиничното въздействие на минералната вода.

(3) Информацията по ал. 2, т. 1 се съхранява в Министерството на околната среда и водите.

(4) За издаването на сертификата по ал. 1 Министерството на околната среда и водите изготвя резюме за конкретните хидрогеоложки условия и експлоатационни характеристики на водовземното съоръжение и го предоставя на Министерството на здравеопазването (МЗ).

(5) Анализите на характеристиките и качествата по ал. 2, т. 2 се извършват трикратно през интервал от два месеца от акредитирани лица за изпитване на минерални води, като установените колебания в стойностите на параметрите се указват в сертификата.

(6) Заключение (експертната балнеологична оценка) за въздействието по ал. 2, т. 3 се изготвя от упълномощено от Министерството на здравеопазването лечебно заведение.

(7) Издаването и подновяването на сертификата се извършва по реда, предвиден в чл. 35 от Наредба № 1 от 2000 г. за проучването, ползването и опазването на подземните води (обн., ДВ, бр. 57 от 2000 г.; попр. бр. 64 от 2000 г.).

(8) Сертификатът е валиден за срок 5 години считано от датата на издаването му.

Чл. 6. (1) По химични и радиологични показатели натуралната минерална вода трябва да съответства на изискванията, посочени в приложение № 3.

(2) Химичните елементи и съединенията, включени в приложение № 3, могат да се съдържат в натуралните минерални води в посочените граници само ако те са естествени съставки на минералната вода, а не са резултат от замърсяване.

(3) Методите за анализ на химичните показатели по ал. 1 трябва да отговарят на изискванията, посочени в приложение № 4.

(4) По микробиологични показатели натуралната минерална вода трябва да отговаря на изискванията, посочени в приложение № 5.

(5) Не се допуска наличие на патогенни микроорганизми и паразити в натуралната минерална вода. Патогенните микроорганизми се изследват само по епидемиологични и други показания, определени от органите на Държавния санитарен контрол (ДСК).

(6) Не се допуска пускане на пазара на натурални минерални води с наличие на утайки, видими частици, наличие на оцветявания и мътност.

Раздел II

Изисквания към изворните води

Чл. 7. Бутилиране и пускане на пазара на изворна вода се извършва, при условие че са спазени следните изисквания:

1. водата се добива от естествено защитен от замърсяване водоносен хоризонт;
2. конструкцията на водовземното съоръжение осигурява защита от замърсяване на водата от смесване с води от по-горе разположени водоносни хоризонти и с повърхностни води;
3. има издадено разрешително за водоползване по реда на Закона за водите;
4. режимът и условията на добиване на изворната вода са постоянни и не водят до промяна на физико-химичните, химичните, радиологичните и микробиологичните качества на водата, запазват нейните специфични характеристики и предотвратяват замърсяването ѝ;
5. водовземните съоръжения и съоръженията за транспортиране и съхраняване на изворната вода отговарят на действащите санитарно-технически изисквания, изградени са от материали, които не променят физико-химичните, химичните, радиологичните и микробиологичните качества на водата, запазват нейните характеристики и предотвратяват замърсяването ѝ;
6. за водовземното съоръжение има установена санитарно-охранителна зона;
7. за водата са проведени изпитвания по показателите съгласно чл. 8;
8. водата се довежда до бутилиращото предприятие, изградено в района на водоизточника, чрез директна тръбопроводна връзка.

Чл. 8. (1) По физико-химични, химични и радиологични показатели изворната вода трябва да съответства на изискванията на приложение № 1, таблици Б, В и Г на Наредба № 9 от 2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели.

(2) По микробиологични показатели изворната вода трябва да отговаря на изискванията, посочени в приложение № 5. Не се допуска наличие на патогенни микроорганизми и паразити в изворната вода.

(3) Не се допуска пускане на пазара на изворни води с наличие на утайки, видими частици, наличие на оцветявания и мътност.

Чл. 9. (1) Изпитванията по чл. 7, т. 7 се извършват четирикратно по сезони през интервал от 3 месеца от акредитирани лица за изпитване на питейни води.

(2) Водата се изследва за патогенни микроорганизми само по епидемиологични и други показания, определени от органите на ДСК.

Раздел III

Изисквания към трапезните води

Чл. 10. (1) За производството на трапезна вода се допуска използването на основни суровини:

1. вода за пиене по смисъла на Наредба № 9 от 2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели;

2. минерална вода.

(2) За производството на трапезна вода може да се използват допълнителни суровини като:

1. въглероден диоксид;

2. натриев хлорид;

3. минерални вещества от разрешените в приложение № 2 на Наредба № 8 от 2002 г. за изискванията към използване на добавки в храните.

Чл. 11. (1) Производството на трапезна вода се извършва само по начин, осигуряващ спазването на максималните стойности за съдържание на химични вещества, определени в приложение № 1, таблици Б, В и Г на Наредба № 9 от 2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели.

(2) Не се допуска наличие на остатъчни дезинфектанти във водата на мястото на бутилирането ѝ.

Чл. 12. (1) По микробиологични показатели трапезната вода трябва да отговаря на изискванията от приложение № 5. За трапезната вода не се изисква определянето на показателя "мезофилни аеробни микроорганизми за водата при водоизточника".

(2) Не се допуска наличие на патогенни микроорганизми и паразити в трапезната вода.

Глава трета

УСЛОВИЯ И РЕД ЗА ИЗПОЛЗВАНЕ НА МЕТОДИТЕ ЗА ОБРАБОТКА НА НАТУРАЛНИ МИНЕРАЛНИ, ИЗВОРНИ ВОДИ И ТРАПЕЗНИ ВОДИ

Чл. 13. (1) Извън случаите по чл. 15 при производството на натурална минерална вода не се допуска обработка, вследствие на която могат да настъпят отклонения в характерния състав и качества на водата, определени в сертификата.

(2) Минералните води, каквито са при водоизточника, могат да претърпят само следните обработки, при условие че е доказано и документирано, че обработката не води до промяна в състава на водата по отношение на онези елементи и съединения, които ѝ придават специфични свойства:

1. отделяне на неустойчивите елементи, като съединения на желязото, мангана и сярата, посредством филтрация или декантация, което може да бъде предшествано от аерация;

2. отделяне на съединения на желязото, мангана, сярата и арсена посредством обогатен с озон въздух.

(3) Използването на обогатен с озон въздух за обработка на минерална вода се допуска, ако са спазени следните изисквания:

1. минералната вода преди обработката отговаря на микробиологичните показатели съгласно приложение № 5;

2. използването на обогатен с озон въздух не води до формиране на посочените в приложение № 6 остатъчни продукти в концентрации, надвишаващи определените стойности, както и не води до образуване на други остатъчни продукти, които могат да представляват риск за здравето на хората.

(4) Отделянето на нежелани съставки, различни от посочените в ал. 2, може да се извършва при спазването на условията по ал. 1 и чл. 14.

Чл. 14. (1) Използването на методите за обработка, посочени в чл. 13, ал. 2, т. 2 и ал. 4, се извършва след уведомяване на министъра на здравеопазването с копие до министъра на околната среда и водите.

(2) За извършване на уведомяването по ал. 1 производителят на натуралната минерална вода подава заявление до министъра на здравеопазването, в което се посочват:

1. наименование, седалище и адрес на управление на производителя;

2. основание (концесионен договор или друг документ) за ползване на минералната вода;

3. мотивирана подробна обосновка за необходимостта от прилагане на съответния метод за обработка.

(3) Към заявлението по ал. 2 се прилагат:

1. копие от съдебното решение за регистрация съгласно Търговския закон и удостоверение за актуално състояние;

2. подробна техническа документация относно: метода за обработка на водата, техническите характеристики и принципа на действие на съоръженията и инсталациите, материалите, от които са изработени детайлите, влизаци в контакт с минералната вода, инструкция за експлоатация;

3. протоколи от изпитвания на водата от акредитирани лица за минерални води по показателите от сертификата, след приложената обработка, както и за съдържание на остатъчните продукти по приложение № 6 в случай на обработка с обогатен с озон въздух;

4. експертно становище, изготвено от упълномощено от Министерството на здравеопазването лечебно заведение, за необходимостта от прилагане на съответната обработка на водата, както и за влиянието на тази обработка върху качествата на минералната вода, които придават характерните ѝ свойства.

(4) Производителят на натуралната минерална вода е длъжен да предприема всички мерки, за да осигури ефективността и безопасността на прилаганата обработка с обогатен с озон въздух, за което носи пълна отговорност.

Чл. 15. Промяна на характерния състав и качества на минералната вода, определени в сертификата, се допуска само чрез:

1. добавяне на въглероден диоксид (газиране или догазиране);

2. пълно или частично дегазиране на минералната вода, изключително чрез физични способности.

Чл. 16. При производството на натурална минерална вода е забранена каквато и да е обработка на минералната вода с цел дезинфекция, както и добавянето на бактериостатични елементи или всякаква друга обработка, несъобразена с чл. 13, която може да промени естествената ѝ микрофлора.

Чл. 17. Изискванията на чл. 13 и 16 не се отнасят за случаите, когато минералните води са суровина за производството на трапезна вода по смисъла на чл. 10 и/или за безалкохолни и други напитки.

Чл. 18. (1) При производството на изворна вода се прилагат само методите за обработка по чл. 13, ал. 2, 3 и 4 и чл. 15, т. 1.

(2) Използването на методите за обработка, посочени в чл. 13, ал. 2, т. 2 и ал. 4, се извършва след уведомяване на министъра на здравеопазването по реда на чл. 14.

(3) За изворните води не се прилагат разпоредбите по чл. 14, ал. 3, т. 3 и 4, а се представят само протоколи от лабораторни изпитвания на водата след приложената обработка, за съответствие с изискванията на чл. 8, както и за съдържание на остатъчните продукти по приложение № 6, в случай на обработка с обогатен с озон въздух.

(4) При производството на изворна вода се забранява всяка обработка на водата с цел дезинфекция по смисъла на чл. 16.

Чл. 19. Допуска се приготвянето на газирани трапезна вода, съдържаща допълнително прибавен натриев хидрогенкарбонат повече от 570 mg/l.

Чл. 20. В случаите, когато при производството на трапезна вода се използва обогатен с озон въздух, обработката не трябва да води до формиране на посочените в приложение № 6 остатъчни продукти в концентрации, надвишаващи определените стойности, както и до образуване на други остатъчни продукти, които могат да представляват риск за здравето на хората.

Глава четвърта

УСЛОВИЯ ЗА БУТИЛИРАНЕ И ЕТИКЕТИРАНЕ НА НАТУРАЛНИ МИНЕРАЛНИ, ИЗВОРНИ ВОДИ И ТРАПЕЗНИ ВОДИ

Чл. 21. Бутилирането на натуралните минерални, изворни и трапезни води, както и устройството, технологичното оборудване и експлоатацията на предприятията за бутилиране трябва да отговарят на изискванията на Наредба № 7 от 2002 г. за хигиенните изисквания към предприятията, които произвеждат или търгуват с храни, и към условията за производство и търговия с качествени и безопасни храни (обн., ДВ, бр. 40 от 2002 г.; изм. и доп., бр. 59 от 2003 г.).

Чл. 22. (1) Върху всяка потребителска опаковка на натурална минерална вода се поставя етикет на български език.

(2) На етикета се посочва видът на водата, като се използват съответните наименования по чл. 2, ал. 2.

(3) Етикетът трябва да съдържа и следната задължителна информация:

1. наименование на водовземното съоръжение и находището съгласно сертификата по чл. 5;

2. наименование на мястото, където се бутилира натуралната минерална вода;

3. данни от физико-химичния и химичния анализ на водата, определящи характерния ѝ състав по сертификата - съдържание на аниони, катиони и микроелементи, стойности за обща минерализация, електропроводимост и активна реакция (активната реакция не се посочва за газирани води); за случаите по т. 5 изрично се посочва съдържанието на флуорид в минералната вода;

4. номер и дата на издаване на сертификата и номер и/или дата на сключване на договора за предоставяне на концесия (за натурални минерални води, бутилирани в страната);

5. ако натуралната минерална вода е със съдържание на флуорид над 1,5 mg/l, се изписва текстът: "Съдържа флуорид над 1,5 mg/l. Не е подходяща за всекидневна употреба от деца под 7-годишна възраст." Надписът се поставя в непосредствена близост до търговското наименование (търговската марка) на продукта и трябва да е ясно различим;

6. данни за приложена обработка по чл. 13, ал. 2, т. 2 и ал. 4, ако има такава; в случаите, когато е извършвана обработка с обогатен с озон въздух, в близост до данните по т. 3 се поставя следният текст: "На водата е извършена разрешена обработка с обогатен с озон въздух.";

7. срок на минимална трайност, обявен съгласно изискванията на чл. 28, ал. 1 и 2 и чл. 29 от Наредбата за изискванията за етикетирани и представяне на храните (обн., ДВ, бр. 62 от 2000 г.; изм. и доп., бр. 40 от 2002 г. и бр. 19 от 2003 г.), който може да бъде отбелязан и върху капачката;

8. име, седалище и адрес на управление на производителя или на вносителя и производителя за натуралните минерални води от внос.

(4) Върху етикета могат да се поставят и някои от означенията, дадени в приложение № 7, в случаите, когато качествата на натуралната минерална вода отговарят на посочените критерии.

Чл. 23. (1) Търговското наименование (търговската марка) за натурална минерална вода може да съдържа име на местност или населено място, свързано с местоположението на водоизточника, при условие че това не води до заблуждение по отношение на мястото на експлоатация на водоизточника.

(2) Забранява се пускането на пазара на натурална минерална вода, добивана от едно и също водовземно съоръжение под повече от едно търговско наименование.

(3) В случаите, когато търговското наименование (търговската марка) на натуралната минерална вода се различава от наименованието на водовземното съоръжение и находището или мястото на бутилиране, това място или наименованието на водовземното съоръжение и находището трябва да се изпишат на етикета или на потребителската опаковка с букви един и половина пъти по-високи и по-широки от най-голямата буква, използвана в търговското наименование (търговската марка).

Чл. 24. (1) Не се допуска върху опаковката или етикетите на натуралната минерална вода, както и при рекламирането ѝ под каквато и да е форма да се използват текстове, символи, указания, наименования, фигури, знаци и други подобни, които въвеждат в заблуждение относно нейния произход, право на ползване, качества и свойства.

(2) Забранява се поставянето на указания върху етикета или опаковката, които приписват на натуралната минерална вода свойства, свързани с профилактика и лечение.

Чл. 25. При производството на безалкохолни напитки с минерална вода се допуска на етикетите да се изписва "Произведено с минерална вода от...", при условие че се посочват наименованието на водовземното съоръжение и находището съгласно сертификата.

Чл. 26. (1) Върху всяка потребителска опаковка на изворна вода се поставя етикет на български език.

(2) На етикета се посочва видът на водата, като се използват съответните наименования по чл. 2, ал. 2.

(3) Етикетът трябва да съдържа и следната задължителна информация:

1. наименование на водовземното съоръжение съгласно издаденото разрешително за водоползване;
2. наименование на мястото, където се бутилира изворната вода;
3. данни за общия минерален състав на водата или електропроводимост и активна реакция (активната реакция не се посочва за газирани води);
4. номер и дата на издаване на разрешителното за водоползване (за изворни води, бутилирани в страната);
5. данни за приложена обработка по чл. 13, ал. 2, т. 2 и ал. 4, ако има такава; в случаите, когато е извършвана обработка с обогатен с озон въздух, в близост до данните по т. 3 се поставя следният текст: "На водата е извършена разрешена обработка с обогатен с озон въздух.";

6. ако изворната вода е с минерализация до 50 mg/l, се изписва текстът "С много ниска минерализация.";

7. срок на минимална трайност, обявен съгласно изискванията на чл. 28, ал. 1 и 2 и чл. 29 от Наредбата за изискванията за етиктирането и представянето на храните, който може да бъде отбелязан и върху капачката;

8. име, седалище и адрес на управление на производителя или на вносителя и производителя за изворните води от внос.

(4) При етиктирането на изворната вода се прилагат и изискванията на чл. 23 и 24.

(5) При производството на безалкохолни напитки с изворна вода се допуска на етикетите да се изписва "Произведено с изворна вода от...", при условие че се посочва наименованието и местонахождението на водовземното съоръжение съгласно разрешителното за водоползване.

Чл. 27. (1) Върху всяка потребителска опаковка на трапезна вода се поставя етикет на български език.

(2) На етикета се посочва видът на водата, като се използват съответните наименования по чл. 2, ал. 2.

(3) За трапезна вода, приготвена съгласно чл. 19, върху етикета се посочва съдържанието на натриев хидрогенкарбонат в mg/l.

(4) Етикетът трябва да съдържа и следната задължителна информация:

1. данни за приложена обработка на водата, ако има такава, като задължително се посочват използваните методи; когато вследствие на обработката се променят йонният и/или газовият състав на изходната вода, се посочват стойности за обща минерализация или електропроводимост и активна реакция (активната реакция не се посочва за газирани води);

2. в случаите, когато е извършвана обработка с обогатен с озон въздух, се поставя следният текст: "На водата е извършена обработка с обогатен с озон въздух.";

3. ако трапезната вода е с минерализация до 50 mg/l, се изписва текстът "С много ниска минерализация.";

4. срок на минимална трайност, обявен съгласно изискванията на чл. 28, ал. 1 и 2 и чл. 29 от Наредбата за изискванията за етиктирането и представянето на храните, който може да бъде отбелязан и върху капачката;

5. име, седалище и адрес на управление на производителя или на вносителя и производителя за трапезните води от внос.

Чл. 28. (1) Забранява се върху опаковката или етикетите на трапезната вода, както и при рекламирането ѝ под каквато и да е форма да се използват търговски наименования (търговски марки), текстове, символи, указания, названия, фигури, знаци и други подобни, както и да се назовават каквито и да са географски обекти, които могат да доведат до заблуда на потребителя относно произхода, качества и свойствата на бутилираната вода или да водят до аналогии с натуралните минерални и изворни води.

(2) За трапезна вода, която се бутилира от водоснабдителна система на населено място, без промяна на физико-химичните показатели на водата, върху етикета се изписва "Бутилирана от водопроводната мрежа на ...", като текстът се допълва с наименованието на конкретното населено място.

(3) В случаите, когато за производството на трапезна вода като суровина се използва минерална или изворна вода, на етикета не се допуска посочване на наименование и/или вид на водоизточника, както и каквато и да е употреба на термините "минерална" или "изворна" вода.

(4) Забранява се поставянето на указания върху етикета или опаковката, които приписват на трапезната вода свойства, свързани с профилактика и лечение.

Глава пета

УСЛОВИЯ И РЕД ЗА ВНОС НА НАТУРАЛНИ МИНЕРАЛНИ ВОДИ

Чл. 29. (1) Вносът на натурални минерални води в страната и тяхното пускане на пазара се извършват след издаване на сертификат за внос от министъра на здравеопазването съгласно чл. 25а от Закона за храните.

(2) Документът по чл. 25а, ал. 3, т. 3 от Закона за храните трябва да удостоверява, че:

1. натуралната минерална вода отговаря на посоченото в чл. 2, ал. 2, т. 1 от наредбата;
2. за натуралната минерална вода са спазени изискванията на чл. 4, т. 4 и 7 от наредбата;
3. бутилирането се извършва в съответствие с установени хигиенни изисквания към предприятията и опаковките, за което се извършват периодични проверки от страна на съответния контролен орган.

(3) Документите за проведени анализи на натуралната минерална вода по смисъла на чл. 25а, ал. 3, т. 4 от Закона за храните трябва да показват, че за водата са извършени проучванията съгласно изискванията и критериите по приложение № 2, раздели II, III, а в случай на приложимост и раздел IV.

Чл. 30. Вносните натурални минерални води, за които има издаден сертификат за внос, се включват в допълнителен раздел на списъка по чл. 3, ал. 1.

Глава шеста

ПРОИЗВОДСТВЕН И ХИГИЕНЕН КОНТРОЛ

Чл. 31. (1) В хода на технологичния процес лицата, които произвеждат бутилирани води, извършват контрол:

1. на водата при водоизточника в случаите на натурална минерална вода и изворна вода: по физико-химични показатели - ежегодно, по радиологични показатели - веднъж на 3 години и по микробиологични показатели - веднъж месечно;
2. на водата в пункта на наливането ѝ в опаковките и други избрани критични точки на технологичния процес:
 - а) за натурална минерална вода - по микробиологични показатели съгласно приложение № 5 и избрани физико-химични показатели, с честота най-малко веднъж на две седмици;
 - б) за изворна и трапезна вода - по показателите на постоянния и периодичния мониторинг съгласно Наредба № 9 от 2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейна-битови цели, с честота съобразно приложение № 2, таблица Б.2 на посочената наредба;
 - в) в случаите, когато е извършвана обработка на водата с обогатен с озон въздух - за съдържание на остатъчни продукти съгласно приложение № 6 на тази наредба, както и за други остатъчни продукти, които могат да представляват риск за здравето на хората; честотата се определя от производителите в техническата документация на продукта съгласно наредбата по чл. 21;
3. на стъклените бутилки - за остатъчни количества от детергенти и бактериална чистота;

4. на пластмасовите бутилки и другите опаковки - за бактериална чистота след изплакване (освен ако бутилките или опаковките не се произвеждат на място) и за миграция на нискомолекулни или други вредни вещества във водата;

5. на партидите от готовата продукция - по микробиологични показатели съгласно приложение № 5 и по химични показатели съгласно приложение № 3 за натурална минерална вода или по избрани физико-химични показатели съгласно Наредба № 9 от 2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели за изворни и трапезни води; честотата се определя от производителите в техническата документация за продукта съгласно наредбата по чл. 21 най-малко веднъж месечно по микробиологични показатели и веднъж на 3 месеца по химични показатели;

6. по спазването на целия технологичен процес, регламентиран в техническата документация.

(2) Технологичните параметри на производствения процес и лабораторните анализи се вписват в технологичен дневник.

(3) Производителите извършват необходимите изследвания в собствени лаборатории или ги възлагат на акредитирани лица.

(4) За всяка партида бутилирана вода производителят издава удостоверение, което придружава партидата до крайния потребител и удостоверява съответствието на водата в потребителските опаковки със:

1. състава и качествата, установени в сертификата на МЗ за натуралната минерална вода, и

2. с изискванията на наредбата в случаите, когато се отнася за изворна и трапезна вода.

Чл. 32. (1) Когато се установи, че добиваната минерална вода не отговаря на установения със сертификата състав, лицата, които бутилират натурална минерална вода, преустановяват подаването на вода към предприятието и бутилирането, като незабавно уведомяват органите на ДСК за установените отклонения.

(2) Ако се установи, че добиваната изворна вода не съответства на изискванията към физико-химичните, химичните, радиологичните и микробиологичните показатели по чл. 8 или са налице други факти, които показват замърсяване на водата, производителят е длъжен незабавно да прекрати подаването на вода към предприятието и бутилирането, като незабавно уведоми органите на ДСК.

(3) Във всички случаи на отклонения от изискванията за качество на бутилираните води производителят е длъжен да проведе или да възложи санитарно-хигиенно проучване за установяване на причината и да предприеме незабавно всички необходими действия за нейното отстраняване.

(4) Подаването на вода към предприятието и бутилирането могат да бъдат възобновени само след доказване, че качествата на водата са напълно възстановени.

Чл. 33. (1) При микробиологично замърсяване на технологичната линия или при съмнение за такова производственият процес се спира за извършване на основно почистване, измиване и дезинфекция с подходящи препарати.

(2) Възстановяването на производствения процес се извършва след промиване на инсталацията за бутилиране до получаване на трикратни лабораторни резултати, доказващи отсъствието на остатъци от детергенти и дезинфектанти и съответствието на водата с изискванията на наредбата.

Чл. 34. (1) Органите на ДСК извършват контрол на качествата на водите, използвани за бутилиране, съгласно изискванията на тази наредба, Наредба № 14 от 1987 г. за курортните ресурси, курортните местности и курортите (обн., ДВ, бр. 79 от 1987 г.; изм. и доп., бр. 18 от 1992 г., бр. 12 от 1995 г., бр. 88 от 2000 г. и бр. 25 от 2002 г.) и Наредба № 9 от 2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели.

(2) Органите на ДСК провеждат регулярен контрол в предприятията за бутилиране на натурални минерални води, в които се прилагат посочените в чл. 13, ал. 2, т. 2 и ал. 4 методи за обработка, съгласно изготвени от Министерството на здравеопазването указания.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на наредбата:

1. "Естествена микрофлора" е обичайно установимият общ брой колонии на мезофилните аеробни микроорганизми при водоизточника преди каквато и да е обработка на минералната или изворната вода, определен при вземане предвид изискванията на приложение № 5, т. 1.1 и периодически контролиран.

2. "Партида" е количеството бутилирана вода, произведено и опаковано при еднакви условия, които имат идентични производствени и опаковъчни характеристики.

3. "Акредитирано лице" е лаборатория или орган за контрол, акредитиран от Изпълнителна агенция "Българска служба за акредитация" или от национален орган по акредитация на държава, с която Република България има влязло в сила споразумение за взаимно признаване, в чийто обхват на дейност влиза провеждане на анализ или изпитване на води.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Наредбата се приема на основание чл. 46 от Закона за храните.

§ 3. Наредбата влиза в сила от деня на обнародването ѝ в "Държавен вестник" с изключение на чл. 14, чл. 22, ал. 3, чл. 26, ал. 3, чл. 27, ал. 4 и чл. 29, които влизат в сила 6 месеца след обнародването ѝ.

§ 4. Забранява се пускането и предлагането на пазара на бутилирани води, които не отговарят на изискванията на наредбата след 1 март 2005 г. В случаите, когато водите са бутилирани и етикетирани преди 1 март 2005 г., те могат да се предлагат на пазара до изчерпване на наличностите.

§ 5. В срок до 4 години от влизането в сила на наредбата могат да се прилагат БДС за методи за анализ на минерални води, които не отговарят на посочените в приложение № 4 изисквания.

§ 6. Указания по прилагане на наредбата дава министърът на здравеопазването.

§ 7. Контролът по спазване изискванията на наредбата се извършва от органите на Държавния санитарен контрол.

Приложение № 1 към чл. 5, ал. 1

МИНИСТЕРСТВО НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО

С Е Р Т И Ф И К А Т

№.....
от..... 20.. г.

Този сертификат удостоверява, че минералната вода,
добита чрез.....,
(наименование на водовземното съоръжение)
находище на минерална вода.....,
населено място.....,
община (район)....., област....., има следните:

А. Геоложки и хидрогеоложки характеристики:

Б. Състав:

1.1. Аниони (mg/l) 1.2. Катиони (mg/l)
1.3. Микрокомпоненти (mg/l) 1.4. Радиологични
показатели

1.5. Микробиологични
показатели

Заклучение

В. Свойства:

Минералната вода от водоизточник.....,
находище на минерална вода.....,
населено място....., община
(район)....., област....., може да се използ-
ва за бутилиране за питейни цели.

Сертификатът е валиден за срок 5 години от датата на издаването му.

МИНИСТЪР НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО:.....

Изисквания и критерии към проучванията за издаване на Сертификат за минерална вода, предназначена за бутилиране за питейни цели

- I. Хидрогеоложките проучвания трябва да предоставят следната информация:
1. Място на водоземното съоръжение с данни за надморската височина, нанесени върху карта с мащаб не по-голям от 1:1000.
 2. Подобен доклад за геоложката, тектонската и хидрогеоложка характеристика на находището на минерална вода.
 3. Литоложки състав и стратиграфска характеристика на водоносния пласт.
 4. Описание на конструкцията на водоземното съоръжение.
 5. Данни за експлоатационните ресурси на минералната вода.
 6. Данни за проектиране на санитарно-охранителна зона.
- II. Проучванията относно физичните характеристики, химичните и физико-химичните качества трябва да установят:
1. Дебита на водоизточника.
 2. Температурата на водата при източника и температурата на въздуха.
 3. Връзката между литоложкия състав на водоносния пласт и природата и вида на минералните вещества във водата.
 4. Сухия остатък на водата при 180°C и 260°C.
 5. Електропроводимостта на водата при определена температура на измерване.
 6. Активната реакция (pH) на водата.
 7. Съдържанието на аниони и катиони във водата.
 8. Съдържанието на нейонни компоненти във водата.
 9. Съдържанието на микрокомпоненти във водата.
 10. Радиологичните характеристики при водоизточника.
 11. Изотопното съдържание на елементите на водата: кислород (O^{16} - O^{18}) и водород (протий, деутерий, тритий), в случаите, когато е необходимо.
 12. Потенциална токсичност, свързана с определени съставни елементи във водата, оценена въз основа на приетите максимално допустими стойности.
- III. Микробиологичните проучвания, извършени при водоизточника, трябва да включват:
1. Доказателства за отсъствието на паразити и патогенни микроорганизми.
 2. Количествено определяне на броя колонии, показателен за фекално замърсяване:
 - а) отсъствие на *Escherichia coli* и други коли форми в 250 ml при 37°C и 44°C \pm 0,5°C.
 - б) отсъствие на фекални стрептококи в 250 ml;
 - в) отсъствие на спорообразуващи сулфит-редуциращи анаеробни бактерии в 50 ml;
 - г) отсъствие на *Pseudomonas aeruginosa* в 250 ml.
 3. Определяне на общия брой на мезофилните аеробни микроорганизми в 1 ml вода:
 - а) при 20°C \pm 2°C за 72 часа върху среда "агар-агар" или "агар-желатин",
 - б) при 37°C за 24 часа върху среда "агар-агар".
- IV. Физиологичните и клиничните изпитвания се извършват с научно признати методи съобразно конкретните характеристики на натуралната минерална вода и въздействието ѝ върху човешкия организъм - влияние върху диурезата, функциите на стомашно-чревния тракт, компенсация на минерален дефицит.
- В случаите, когато има налични дългогодишни и убедителни данни от клинични наблюдения и анализи относно фармако-физиологичното въздействие на определени натурални минерални води, те могат да заменят провеждането на специални научни изследвания.

Приложение № 3 към чл. 6, ал. 1

Изисквания към химичните и радиологичните качества на натуралните минерални води

Показател(1)	МС(2)	Единица
Антимон	0,0050 (0,01)(3)	mg/l
Арсен (общ)	0,010 (0,05)(3)	mg/l
Барий	1,0	mg/l
Бор(4)		
Живак	0,0010	mg/l
Кадмий	0,003 (0,005)(3)	mg/l
Манган	0,50	mg/l
Мед	1,0	mg/l
Никел	0,020 (0,05)(5)	mg/l
Нитрати	50	mg/l
Нитрити	0,1	mg/l
Олово	0,010 (0,05)(3)	mg/l
Селен	0,010	mg/l
Флуориди	5,0	mg/l
Хром	0,050	mg/l
Цианиди	0,070	mg/l
Тритий(6)	100	Bq/l
Обща индикативна доза(7)(8)	0,10	mSv/year
Обща а-активност	0,1(9)	Bq/l
Обща б-активност	2,0(9)	Bq/l

Забележки:

- (1) Показателите (с изключение на тритий, обща индикативна доза, обща а-активност и обща б-активност) се определят по въведени с БДС методи за изпитване, отговарящи на изискванията на приложение № 4. Показателите тритий, обща а-активност и обща б-активност се определят по въведени с БДС методи за изпитване.
- (2) Максимална стойност.
- (3) Стойността в скоби е валидна до 1 януари 2006 г.
- (4) До 1 януари 2006 г. се определя показателят Борати (като $N_3 BO_3$) - 30,0 mg/l.
- (5) Стойността в скоби е валидна до 1 януари 2008 г.
- (6) Показателят се определя от 1 януари 2007 г.
- (7) С изключение на тритий, калий⁴⁰, радон и разпадните му продукти.
- (8) Съответствието по показателя обща индикативна доза се оценява по контролни нива на обща а-активност и обща б-активност. При превишаване на контролното ниво се извършва експертна оценка на общата индикативна доза от органите на Държавния санитарен контрол.
- (9) Контролно ниво.

Приложение № 4 към чл. 6, ал. 3

Изисквания към методите за анализ на показатели(1) от приложение № 3

Показатели	Точност в % от стойността на показателя(2)	Възпроизводимост в % от стойността на показателя(3)	Граница на откриваемост в % от стойността на показателя(4)	Забележки
Антимон	25	25	25	
Арсен	10	10	10	
Барий	25	25	25	
Бор				Виж приложение № 3
Живак	20	10	20	
Кадмий	10	10	10	
Манган	10	10	10	
Мед	10	10	10	
Никел	10	10	10	
Нитрати	10	10	10	

Нитрити	10	10	10	
Олово	10	10	10	
Селен	10	10	10	
Флуорид	10	10	10	
Хром	10	10	10	
Цианиди	10	10	10	(5)

Забележки:

(1) Методите за анализ трябва като минимум да измерват концентрации, равни на стойностите на показателите по приложение № 3 с дадените точност, възпроизводимост и граница на откриваемост. Независимо от чувствителността на използвания метод резултатът се изразява с най-малко същия брой десетични знаци, както при стойностите на показателите в приложение № 3.

(2) Точност е систематичната грешка и представлява разликата между средната стойност на голям брой повторно извършени изследвания и точната стойност.

(3) Възпроизводимост е случайната грешка и се изразява обикновено като стандартно отклонение (вътре в дадена партида и между партиди) на различните резултати спрямо средната стойност. Приемлива е възпроизводимостта, която е равна на два пъти относителното стандартно отклонение.

(4) Граница на откриваемост е:

- или три пъти относителното стандартно отклонение в дадена партида нормална проба, съдържаща ниска концентрация на параметъра,

- или пет пъти относителното стандартно отклонение в дадена партида празна проба.

(5) Методът трябва да позволява измерване на общи цианиди във всички форми.

Приложение № 5 към чл. 6, ал. 4

Микробиологични изисквания към качеството на натуралните минерални, изворните и трапезните води

Показател ⁽¹⁾	МС ⁽²⁾	Единица
1. Общ брой на мезофилните аеробни микроорганизми		
1.1. за водата при водоизточника ⁽³⁾		
- при температура 20°C ± 2°C за 72 часа	не повече от 20 ⁽⁴⁾	КОЕ ⁽⁵⁾ /cm ³
- при температура 37°C ± 1°C за 24 часа	не повече от 5 ⁽⁴⁾	КОЕ/cm ³
1.2. за водата в готовите опаковки ⁽⁶⁾		
- при температура 20°C ± 2°C за 72 часа	не повече от 100	КОЕ/cm ³
- при температура 37°C ± 1°C за 24 часа	не повече от 20	КОЕ/cm ³
2. Колиформи при 37°C	0 / 250	cm ³
3. Ешерихия коли при 44°C ± 0,5°C	0 / 250	cm ³
4. Фекални стрептококи	0 / 250	cm ³
5. Сулфитредуциращи клостридии	0 / 50	cm ³
6. Псевдомонас аеругиноза	0 / 250	cm ³

Забележки:

(1) Микробиологичните анализи се извършват по методите, определени с БДС 17336 - 93 и БДС 17335 - 93 или други въведени с БДС методи, основани на принципа за определяне на най-вероятно число (НВЧ) или на принципа на мембранната филтрация.

(2) Максимална стойност.

(3) Показателят не се определя за трапезни води.

(4) Препоръчителна стойност.

(5) КОЕ - колонообразуващи единици.

(6) Общият брой на мезофилните аеробни микроорганизми трябва да бъде измерен до 12 часа след бутилирането, през което време водата се е съхранявала при 4°C ± 1°C.

Приложение № 6 към чл. 13, ал. 3, т. 2

Изисквания към съдържанието на остатъчни продукти при обработка на натуралните минерални, изворните и трапезните води с обогатен с озон въздух

Остатъчен продукт	МС ⁽¹⁾ mg/l
Разтворен озон	50
Бромати	3
Бромформ	1

Забележка:

(1) Максимална стойност.

Приложение № 7 към чл. 22, ал. 4

Означения за бутилираните води

Означения	Критерий
с ниска минерализация	обща минерализация до 500 mg/l
с много ниска минерализация ⁽¹⁾	обща минерализация до 50 mg/l
с висока минерализация	обща минерализация над 1500 mg/l
съдържа бикарбонати	съдържание на бикарбонатни йони над 600 mg/l
съдържа сулфати	съдържание на сулфатни йони над 200 mg/l
съдържа хлориди	съдържание на хлоридни йони над 200 mg/l
съдържа калций	съдържание на калциеви йони над 150 mg/l
съдържа магнезий	съдържание на магнезиеви йони над 50 mg/l
съдържа флуорид	съдържание на флуоридни йони над 1 mg/l
съдържа желязо	съдържание на железни йони над 1 mg/l
съдържа натрий	съдържание на натриеви йони над 200 mg/l
подходяща за приготвяне на храна за кърмачета	съдържание на натриеви йони до 20 mg/l съдържание на нитратни йони до 10 mg/l съдържание на нитритни йони до 0,02 mg/l съдържание на флуоридни йони до 0,7 mg/l

подходяща при провеждане на бедна на натрий диета кисела	съдържание на сулфатни йони до 240 mg/l съдържание на манганови йони до 0,05 mg/l съдържание на арсенови йони до 0,005 mg/l съдържание на натриеви йони до 20 mg/l
може да има слабително действие може да има диуретично действие	съдържание на свободен въглероден диоксид над 250 mg/l ако е посочено в сертификата по чл. 5 ако е посочено в сертификата по чл. 5

Забележка:

(1) Определението е задължително за обявяване върху етикета на изворните и трапезните води (виж чл. 26, ал. 3, т. 6 и чл. 27, ал. 4, т. 3).

39632